

Єпринцев П.С.

Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9790-9565>

ОСОБЛИВОСТІ ДЕТЕРМІНАЦІЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

У статті наголошено, що повномасштабна збройна агресія РФ не тільки порушила територіальну цілісність нашої держави, піддала істотній деформації всю систему глобальної та регіональної безпеки, поставила під сумнів систему міжнародного права, збільшила рівень та ступінь тяжкості кримінальних правопорушень і випадків застосування зброї, а й зумовила зміну парадигми кримінально-правового реагування держави на вчинення, серед іншого, кримінальних правопорушень.

У зв'язку з чим, проведений рівневий розподіл детермінантів, які впливають на вчинення злочинів організованими злочинними групами в Україні, а саме: макрорівень (у суспільстві загалом) – це ті соціальні явища і процеси, які обумовлюють злочинність у різних сферах функціонування країни та є похідними від причин й умов злочинності загалом у країні; мікрорівень (в окремих соціальних групах), які притаманні саме організованій злочинності, що вчиняються злочинними групами та продукують вчинення інших кримінальних правопорушень; особистісний рівень (окремих осіб, груп) – це безпосередні причини й умови у механізмі кримінальної протиправної поведінки окремих осіб та злочинних груп. Кримінальна детермінація організованої злочинності проявляється у зростанні незаконного обігу зброї; досягненні корисливої мети насильницьким способом; втрата історичних традицій і моральних норм, в основі яких знаходяться повага до приватної власності, чесного заробітку та фінансового бізнесу; корупція, легкість наживи; відсутність єдиної цілісної концепції державної політики запобігання кримінальним правопорушенням, що руйнує системну злагодженість, взаємодію та координацію уповноважених органів, їх обов'язку виявляти, запобігати та припиняти кримінальну протиправну діяльність; недосконалість механізму моніторингу криміногенної ситуації та її оцінки; пропагування жорстокості, насильства у засобах масової інформації, Інтернеті тощо.

Загалом, об'єднавши рівні детермінації організованої злочинності, на їх основі проведено дослідження та виокремлено такі групи причин та умов, що сприяють їх вчиненню, зокрема: політичні, соціально-економічні, організаційно-правові та морально-психологічні.

Ключові слова: організована злочинність, детермінанти, причини, умови, фактори.

Кримінальна ситуація в Україні, що склалась протягом останнього десятиріччя, вимагає вжиття адекватних заходів по боротьбі зі злочинністю. Стабільна криміналізація суспільства, високий рівень злочинності, значне її омолодження представляють серйозну загрозу для реформ, спрямованих на побудову в нашій країні демократичної, правової, соціальної держави. Для створення належної протипаги цим явищам необхідна державна політика, що забезпечуватиме не тільки своєчасне реагування правоохоронних органів на кожний факт вчинення кримінального правопорушення, але й вжиття ефективних запобіжних заходів.

Розвиток економічних та соціально-політичних відносин підтверджує, що їх трансформація проходить з постійним зростанням тіньового сегменту економіки та масштабів корупції які надають підтримку та є необхідним підґрунтям для

якісного переродження організованої злочинності. І навпаки, сучасна організована злочинність не завуальовує свою діяльність, а блокує реакцію держави за допомогою корупції та тіньового бізнесу.

На етапі початкового нагромадження капіталу (середина 80-х років) організована злочинність, яка стала нащадком неконтрольованої номенклатурної бюрократії «застійного» періоду», почала ширше охоплювати найбільш «ліквідні» сфери економіки. А руйнування господарських зв'язків і споживчого ринку, слабо врегульований перехід до вільноринкових відносин ще більш заохотило та полегшало функціонування злочинних груп. На початку 90-х років розповсюдилися злочинні формування бандитсько-рекетирського типу, що відзначилися високим рівнем злочинного професіоналізму з інстинктивним бажанням підвищення свого інтелекту. Сучасні організовані угруповання озбро-

ені не тільки сучасною зброєю, дотримуються суворой дисципліни але й користуються останніми досягненнями в різних галузях науки. Вони мають комп'ютерні системи і нові інформаційні технології в галузі кредитно-фінансових відносин, господарського управління, економіко-математичного моделювання та прогнозування [1, с. 42].

З процесом приватизації державного майна, комерціалізації банківської діяльності, лібералізації зовнішньоекономічної діяльності можна пов'язати новий етап ще більш якісного генезису та переутворення організованих злочинних угруповань де першочергові ролі стали мати не колишні номенклатурні діячі і лідери бандитсько-рекетирських угруповань, а нова формація високо інтелектуальних осіб з певним досвідом практичної роботи. В цей період законспірована «білокомірцева» організована злочинність отримує нові інструменти для відмивання «брудних» грошей і формує вже нову для нашої держави ідеологію, будує свою субкультуру яка виправдовує злочинність. Боротьба за приватизацію привабливих підприємств проходить на межі протиріч двох підходів: перший з яких – тісно пов'язаний з прошарком осіб (зацікавлених латентних груп), які намагаються провести цей процес собі на користь та другий – проведення згаданого процесу шляхом реформ враховуючи соціальні інтереси. І той хто контролюватиме роботу вказаних підприємств та галузей народного господарства той і буде контролюватиме економічний, соціальний, а далі і політичний стан в державі [2].

Найбільш небезпечним видом професійної злочинності є організована злочинність. Вона стимулює кримінальні елементи, поєднує і контролює їх, змушуючи з більшою енергією проводити злочинну діяльність.

Очевидно, що своєчасне виявлення й усунення причин та умов, що сприяють вчиненню кримінального правопорушення, має не тільки правове значення, але й спричиняє позитивний психологічний вплив, демонструючи прагнення і здатність осіб, які здійснюють кримінальне переслідування, всебічно, повно і об'єктивно встановити всі обставини його вчинення, у тому числі детермінанти. Необхідно також відзначити соціальне значення їх запобіжної діяльності, оскільки виявлені і усунуті причини та умови, що сприяють вчиненню кримінального правопорушення, не можуть сприяти аналогічному або іншому кримінальному протиправному діянню [3, с. 19].

Кримінологічне визначення причин та умов, що сприяють вчиненню злочину, як правило, міс-

тить у собі два взаємозалежних аспекти: антигромадську установку особистості і конкретну життєву ситуацію, що складається до моменту вчинення злочину [4, с. 105-106]. При цьому варто підкреслити, що при вчиненні умисних злочинів вирішальну роль, як правило, відіграє антигромадська установка, тоді як при вчиненні необережних злочинів зростає роль життєвої ситуації.

Детермінувати значить визначити. Це поняття ширше, ніж причина або умова, тому що включає те й інше. Термін «детермінація» походить від латинського «*determinate*», що означає визначати, відокремлювати, відмежовувати. Як роз'яснюють фахівці, у цьому стародавньому сенсі даний термін позначав операцію визначення предмета шляхом виявлення ознак, що відрізняють даний предмет від інших. У міру розвитку наук цей термін еволюціонував, змінив свій початковий зміст. На сьогодні він означає не відмежування, а обумовлення одних явищ, процесів, станів іншими явищами, процесами, станами, в результаті чого перші набувають ознак, які можна зафіксувати в поняттях [5, с. 49].

У сучасному розумінні детермінізм – це вчення про загальну обумовленість явищ. Це визнають усі. Як визнають і те, що вихідними принципами детермінізму являються зв'язок і взаємодія. Як зазначає М. А. Парнюк, кримінологічна детермінація являє собою вид соціальної детермінації, яку можна розглядати в рамках більш загальної системи – детермінації подій і явищ природи й суспільства. У свою чергу ця детермінація – різновид універсального зв'язку явищ [6, с. 10].

Причина, що є рушійною силою якогось процесу, визначає його характер або окремі риси, розглядається також як фактор. Причина з точки зору результату, наслідку, може визначатись як детермінанта. На думку О. М. Джужі, причинами злочинності є такі процеси і явища, які породжують злочинність як свій безпосередній наслідок [7, с. 79]. Як зазначає Н. М. Ярмиш, детермінізм – це категорія, що виражає будь-яку обумовленість явищ, предметів, процесів, усі види зв'язків між ними. Причинність же – категорія, призначена для того, щоб висловлювати виключно причинно-наслідкові відносини, тобто має більш вузьке значення [8, с. 35].

Причинами та умовами злочинності є система соціально-негативних явищ та процесів, які її детермінують як свій наслідок. Причини та умови злочинності не випадковий механічний набір детермінант злочинності, а система, яка являє собою єдність та цілісність взаємодіючих підсис-

тем та елементів, які розташовані в певній ієрархії та підрядності рівнів. Причини – це явища (системи), що породжують інші явища (системи) – наслідок. Причинний зв'язок – зв'язок генетичний. При визначенні того, що було причиною, а що наслідком, треба виділити два основні елементи, один з яких «причина», а інший – «наслідок». До причин протиправної поведінки необхідно відносити соціально-психологічні детермінанти, які складаються з таких елементів, як економічна, політична, правова, побутова психологія на різних рівнях суспільної свідомості [2, с. 66].

Проблема причинності в кримінології важлива не тільки для теорії, а й для практики, оскільки дає змогу вести боротьбу із злочинністю не тільки силами правоохоронних органів, а також використовуючи економічні, соціальні та інші важелі, якими суспільство і держава можуть розпорядитись.

Ураховуючи викладене, доцільним видається поділ системи причин та умов (криміногенних детермінант), які сприяють організованій злочинності на три рівні:

- макрорівень (у суспільстві загалом) – це ті соціальні явища і процеси, які обумовлюють злочинність у різних сферах функціонування країни та є похідними від причин й умов злочинності загалом у країні;

- мікрорівень (в окремих соціальних групах), які притаманні саме організованій злочинності, що вчиняються злочинними групами та продукують вчинення інших кримінальних правопорушень;

- особистісний рівень (окремих осіб) – це безпосередні причини й умови у механізмі кримінальної протиправної поведінки окремих осіб та злочинних груп.

Загалом, об'єднавши рівні детермінації організованої злочинності, на їх основі проведено дослідження та виокремлено такі групи причин та умов, що сприяють їх вчиненню, зокрема: *політичні, соціально-економічні, організаційно-правові та морально-психологічні*.

Політичні. Розпочате збройне протистояння рф проти України у 2014 р. та продовжене війною на усій території нашої держави у лютому 2022 р. негативно вплинуло на політичну, економічну, соціальну, соціально-психологічну сфери України й розпочали нову еру стимульованих міжнародних конфліктів, посилили дію наявних в міжнародному безпековому середовищі негативних чинників і запустили додаткові руйнівні тенденції, порушивши міжнародно-правові засади світового порядку. Збройна агресія стала довгостроковим чинником впливу на національну безпеку

нашої країни в усіх її сферах. Віднині – це частина української політичної, економічної, воєнної та соціальної реальності. Усі міжнародні гарантії безпеки для України (зокрема і в межах Будапештського меморандуму) виявилися марними в умовах, коли агресором виступив один із гарантів безпеки, постійний член Ради Безпеки ООН – рф [9, с. 98].

У цьому аспекті зауважимо, що пошук нових шляхів і відповідей на виклики й випередження гібридних загроз в умовах зовнішньої агресії та внутрішньої нестабільності, обумовлює створення механізму відновлення України від наслідків війни. Такий механізм має передбачати протидію загрозам у всіх сферах, зокрема військовополітичній, економічній, правоохоронній, соціальній, інформаційній, етнокультурній, екологічній тощо.

Правовою основою механізму відновлення України від наслідків війни є, зокрема Указ Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/202210, яким створено Національну раду з відновлення України від наслідків війни [10], основними завданнями якої є:

- розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, який, зокрема, передбачатиме відновлення і розбудову транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої військової інфраструктури та житла, енергетики, зв'язку, військово-промислового комплексу, структурну модернізацію та перезапуск економіки, заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини;

- визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди;

- підготовка стратегічних ініціатив, проєктів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди.

Також, варто аналізувати прорахунки при формуванні національної політики щодо запобігання кримінальним правопорушенням, тобто кримінологічної політики. За весь період розбудови України як суверенної держави таку діяльність було занедбано. Розвиток сфери запобігання злочинам не визнавався пріоритетним напрямом державотворчого поступу. Внаслідок цього соціальні про-

цеси, що відбувалися в цій сфері, дедалі ставали неконтрольованими і набували антисуспільних рис. Ця сфера суспільства перетворювалася на середовище, у якому так звані «фонові явища» набували масового характеру і проявлялися у криміногенних формах поведінки громадян. Відбувалася трансформація культурних взаємин у бік вседозволеності і насильства, ослаблення родинних зв'язків, плекання алкогольних традицій та насильницьких форм поведінки міжособистісного спілкування. Недостатню роль у цьому відіграли нерозвиненість інфраструктури культурних установ, сфери послуг, відсутність цікавого і корисного відпочинку, занедбаність фізкультурно-оздоровчої роботи тощо [11].

На сьогодні не розроблена єдина цілісна концепція державної політики в галузі запобігання злочинності. Основоположний принцип про запобігання як головний напрям протидії злочинності не вийшов поки за межі декларативного. Негативні процеси, що відбуваються останнім часом у всіх сферах життя суспільства, позначилися і на системі запобігання злочинам, яка, фактично, зруйнована. Внаслідок цього сьогодні в країні відсутня злагоджена система органів, які здійснюють запобіжну діяльність, а також відсутній єдиний закон, що регулював би цю діяльність.

Соціально-економічні. Під факторами економічної злочинності розуміють негативні соціально-економічні явища і процеси, що мають різне детермінуюче значення, у тому числі і казуальне, але у своїй сукупності і взаємодії породжують, сприяють, видозмінюють і обумовлюють існування й вияви економічної злочинності [12, с. 56]. Головними з них у нашій країні різні дослідники називають диспропорції економічного розвитку, невідповідність між економічними потребами й економічними можливостями їх задоволення, між інтересами розвитку окремих галузей економіки, між економічними інтересами окремих господарюючих суб'єктів, індивідуума і суспільства [2, с. 274].

Загальновідомо, що головна мета злочинних організацій одержання максимальної матеріальної вигоди. Авантюристична спрага збагачування спостерігається з найдавніших часів. Але тільки за умов капіталістичного ладу складається відношення до багатства як до закономірного результату раціональної діяльності по виробництву споживчих благ. Організована злочинність функціонує по законам саме раціонального капіталістичного підприємництва, і тому її економічна історія невід'ємно пов'язана з історією ринкового господарства [13, с. 4].

В Україні склалася ситуація, коли масштаби розвитку такого економічно-го явища, як «тіньова» економіка, а також обсяги продукції та фінансових ресурсів, що обертаються в цьому секторі народного господарства, не можуть не враховуватися при прийнятті управлінських, законодавчих та політичних рішень на всіх рівнях владних структур.

Суспільна небезпека глобалізації тіньових процесів у сфері фінансово-господарського обігу речей, прав, дій, вплив на поглиблення економічної кризи, зростання рівня корупції та криміногенного потенціалу у сфері економічних відносин – проблеми загальновідомі. Останніми роками процеси тінізації в господарстві України набули масштабів, що загрожують нормальному розвитку легальної економіки. За попередніми розрахунками Мінекономіки рівень тіньової економіки у січні-червні 2021 року порівняно з відповідним періодом 2020 року не змінився і становив 31 % від обсягу офіційного ВВП. Наприклад, у такому виді економічної діяльності «Фінансова та страхова діяльність» зберіглася тенденція до збільшення рівня тіньової економіки – на 3 % в.п. порівняно з відповідним періодом 2020 р., що є об'єктивним наслідком зростання на 278,7 % обсягу збитків, отриманих порівняно з відповідним періодом 2020 року (на суму 12,9 млрд грн у січні-червні 2021 року). На результатах діяльності небанківського сектору негативно позначилися: від'ємний результат переоцінки вартості облігацій внутрішніх державних позик та операцій купівлі-продажу («-» 3,1 млрд грн проти позитивного результату 17,8 млрд грн у січні-червні 2020 р.); високий рівень накопичених поганих кредитів. Зрештою, на тлі збереження доволі високого попиту на банківські послуги у звітному періоді (за умов своєчасного адаптування банків до нових умов роботи з фокусом на віддалене обслуговування), сформована тенденція до збільшення рівня тіньової економіки у зазначеному ВЕД, є здебільшого математичним результатом. Частка непрацюючих кредитів (NPLs) станом на кінець 2021 у загальному обсязі кредитування становила 37,18 % [14].

Організаційно-правові. На думку М. О. Семенишина, одним з недоліків нормативно-правового характеру, що впливає на рівень організованої злочинності, є відсутність на законодавчому рівні чіткої спеціалізації правоохоронних і контролюючих органів, відсутність належної взаємодії та координації правоохоронних органів, недосконалість моніторингу криміногенної ситуації та її оцінки. Як наслідок, у діяльності зазначених пра-

воохоронних органів з'явилась апатія; посилилась корислива спрямованість, обумовлена відсутністю соціальної справедливості в оцінці результатів їх діяльності та невідповідність заробітної плати витратам; ін. Більш того, в умовах критичного реформування правоохоронних органів, більша частина кадрових працівників залишила державну службу й перейшла на бік криміналітету. Все це в кінцевому результаті «розв'язує» руки особам, які схильні до вчинення тяжких злочинів у складі групи, а також укріплює їх антисупільну впевненість про безкарність або неможливість притягнення їх до кримінальної відповідальності у найближчій перспективі [15, с. 211].

Діяльність правоохоронних органів послаблюється частими змінами керівництва, відтоком кваліфікованих кадрів, відставанням у технічному забезпеченні правоохоронних органів, протизаконною взаємодією правоохоронців з комерційними структурами, поширенням корупції й діяльність організованих злочинних угруповань під її прикриттям [16], неукомплектованістю кадрів і, як наслідок, – підвищенням навантаження на працівників правоохоронних органів. Крім того, негативно на діяльність правоохоронних органів, на нашу думку, впливає недостатній правовий та соціальний захист працівників правоохоронних органів.

Суттєвою умовою, що сприяє вчиненню розглядуваних злочинів, є *недоліки в роботі дозвільної системи правоохоронних органів щодо забезпечення недопущення незаконного зберігання вогнепальної і мисливської зброї*. Під час розбійних нападів у 71,4 % випадків злочинці використовують різні види холодної та вогнепальної зброї. Як правило, під час здійснення таких злочинів застосовується зброя, отримана незаконним шляхом [17, с. 92]. Наразі особливо актуальним є питання широкого розповсюдження зброї в умовах війни. Нажаль, значна частина військовослужбовців та добровольців, які захищають країну, вважають за необхідне привезти в якості трофею вогнепальну зброю та вибухівку, отриману під час проведення військових дій, тобто сприяють поширенню незаконного обігу зброї в країні. Частина такої зброї може бути використана під час вчинення розбоїв, що створить серйозну загрозу життю та здоров'ю не лише потерпілих, а й випадкових громадян, які стали свідками цих злочинів.

Морально-психологічні. Однією з головних причин цієї групи детермінантів є корислива мотивація винних осіб, поєднана із індивідуально-психологічною схильністю до тяжких форм насильства. Вважається, що первинним джере-

лом мотивування виступають актуалізовані потреби та інтереси, які задовольняються у протиправний спосіб. Вони виступають джерелом будь-якої людської активності, як правомірної, так і протиправної. Корисливий зміст мотивації досліджуваного нами виду злочинів зумовлюється деформованою системою потреб та інтересів винних осіб. На формування та актуалізацію потреб людини, в першу чергу, впливає загальний спосіб життя, середовище існування, коло спілкування, уявлення та рівень життєвих домагань, звички тощо [18, с. 251];

Реальна загроза з боку української організованої злочинності правам і свободам громадян полягає у тому, що вони придушуються актами насилля, лобіювання та протекціонізму. В результаті такого впливу конституційні права людини блокуються інтересами мафіозних співтовариств, які насаджують особі (за допомогою механізмів етнічного та релігійного тиску) свої варіанти політичного самовизначення, вигідних кримінальним структурам кандидатів до органів представницької, виконавчої та судової влади.

Загроза конституційному ладу України з боку організованої злочинності проявляється у намаганні створення нею на державному і регіональному рівні паралельних нелегальних структур, незаконних збройних формувань для захисту інтересів своїх організованих злочинних структур. З цією метою вона здійснює підготовку, фінансування і організацію прямих антиконституційних дій, в тому числі у вигляді розпалювання національної ворожнечі, організації масових заворушень, закликів з метою захоплення влади, стимулює скоєння таких злочинів проти держави, як бандитизм, контрабанда та інших.

Проникнення членів організованої злочинності у політичні партії та рухи, державні органи влади (включаючи і місцеві органи влади) і спричинюючи на них вплив, а також корупція політичних діячів і державних посадових осіб веде до втрати громадської довіри до уряду і політичного курсу, до нарощування напруги в суспільстві.

Підсумовуючи, можна прогнозувати, що організована злочинність у найближчі роки продовжить здійснювати істотний вплив на економічне, соціально-політичне та ідеологічне життя України, створюючи в умовах загальної кризи своєрідне співтовариство з своїм господарством, законами, вельми скорим судом та ін., члени якого не тільки виживають але й досягають життєвого успіху і добробуту, недоступного законослухняним громадянам.

Слабкість виконавчої влади, відсутність політичного взаєморозуміння між виконавчою і законодавчою гілками влади, ізолюваність антизлочинних та антикорумпованих сил су-

спільства призводять до того, що гучні результати боротьби з організованою злочинністю та корупцією, на жаль, не доходять до судових приміщень.

Список літератури:

1. Литвак О. М. Держава і злочинність: монографія. Київ: Атіка, 2004. 303 с.
2. Профілактика злочинів: підручник / О. М. Джу́жа, В. В. Василевич, О. Ф. Гіда та ін.; за заг. ред. О. М. Джу́жи. Київ: Атіка, 2011. 720 с.
3. Нежурбіда С. І. Етіологія злочину: теорії, аналіз, результат : монографія. Чернівці : Друк Арт, 2013. 432 с.
4. Курс кримінології: Загальна частина: підручник / Джу́жа О. М., Михайленко П. П., Кулик О. Г. та ін.; за заг. ред. О.М. Джу́жи. К.: Юрінком Інтер, 2001. 326 с.
5. Кальман А. Г. Понятийный аппарат современной криминологии (терминологический словарь). Х. : Изд-во ООО ТО «Гимназия», 2005. 273 с.
6. Парнюк М. А. Принцип детерминизма в системе материалистической диалектики. Киев, 1972. 84 с.
7. Кримінологія: навч. посіб. / О. М. Джу́жа, В. В. Василевич, Ю. Ф. Іванов та ін.; за заг. ред. О.М. Джу́жі. Київ: Прецедент, 2004. 208 с.
8. Ярмыш Н. Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): монография. Харьков: «Право», 2003. 512 с.
9. Донбас і Крим: ціна повернення : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна, О. С. Власюка, Е. М. Лібанової, О. М. Ляшенко. Київ : НІСД, 2015. 474 с.
10. Положення про Національну раду з відновлення України від наслідків війни : Указ Президента України від 21 квіт. 2022 р. № 266/2022. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/5428.html>
11. Василевич В. В. Кримінологічна політика України: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 434 с.
12. Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні і прикладні проблеми : монографія. Харків, 2003. 431 с.
13. Кучма Л. Д. Україна: підсумки соціально-економічного розвитку та погляд у майбутнє. *Урядовий кур'єр*. 2000. № 225. С 3–6.
14. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні у 2021 році: аналітична записка. Департамент стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/-Download?id=78b79266-3a86-4be0-a528-ef8bb1551809>
15. Семенишин М. О. Концептуальні засади запобігання корисливо-насильницьким злочинам органами та підрозділами національної поліції України (за матеріалами операції Об'єднаних сил): монографія. Київ : ВД «Дакор», 2020. 550 с.
16. Корупційна злочинність в Україні: сучасний стан, детермінанти та запобігання: навч. посіб. / за ред. проф. О. М. Джу́жи, доц. Е. В. Расюка. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. 340 с.
17. Любчик В. Б. Щодо способів скоєння грабежів та розбійних нападів у громадських місцях. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 1. С. 92–94.
18. Головін Б. М. Корисливо-насильницька злочинність в Україні : феномен, детермінація, запобігання : монографія. Харків : Право, 2011. 432 с.

Yepryntsev P.S. PECULIARITIES OF DETERMINATION OF ORGANIZED CRIME

The article emphasizes that the full-scale armed aggression of the Russian Federation not only violated the territorial integrity of our state, subjected the entire system of global and regional security to significant deformation, called into question the system of international law, increased the level and degree of severity of criminal offenses and cases of use of weapons, but also caused a change paradigms of the state's criminal-legal response to the commission of, among other things, criminal offenses.

In connection with this, a level distribution of determinants that influence the commission of crimes by organized criminal groups in Ukraine was carried out, namely: the macro level (in society in general) is those social phenomena and processes that determine crime in various spheres of the country's functioning and are derived from the causes and conditions of crime in general in the country; micro-level (in separate social groups), which are inherent in organized crime, which are committed by criminal groups and lead to the commission of other criminal offenses; the personal level (individuals, groups) is the direct causes and conditions in the mechanism of criminal illegal behavior of individuals and criminal groups. The criminal determination of organized crime is manifested in the growth of illegal arms trafficking; achieved a selfish

goal by violent means; loss of historical traditions and moral norms based on respect for private property, honest earnings and financial business; corruption, ease of profit; the absence of a single coherent concept of the state policy for the prevention of criminal offenses, which destroys the systemic coherence, interaction and coordination of authorized bodies, their duty to detect, prevent and stop criminal illegal activity; imperfection of the mechanism for monitoring the criminogenic situation and its assessment; promotion of cruelty, violence in mass media, Internet, etc.

In general, having combined the levels of determination of organized crime, research was conducted on their basis and the following groups of reasons and conditions contributing to their commission were identified, in particular: political, socio-economic, organizational-legal and moral-psychological.

Key words: *organized crime, 'determinants, causes, conditions, factors.*